

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Abdiae Babyloniae Primi Episcopi Ab Apostolis Constitviti, de historia certaminis Apostolici, libri decem

Abdias <Babylonius>

Coloniae, 1576

VD16 B 5299

Liber Nonvs Apostolici certaminis, ab Abdia Babyloniæ Episcopo in lingua
Hæbraica conscripti, & à Iulio Africano versi, de rebus Beati Thomæ
Apostoli per Indiam gestis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45288

LIBER NONVS APO-
stolici certaminis, ab Abdia Baby-
lonia Episcopo in lingua Hebraica
conscripti, & à Iulio Africano ver-
si, de rebus Beati Thomae Apostoli
per Indiam gestis.

B Thomae
ad Apost.
Coepitatio

Cur dictus
est Dydi-
mus.

Thadæi ad
Abgarum
regem lega-
tio. Vide Eu-
seb lib. 1.
Hist. Eccle-
siast. cap. xl.
Indiam for-
uitus est B.
Thomas.

Eatum Thomā cū re-
 liq̄s discipulis, ad offi-
 ciū Apostolatus ele-
 ctum, ipsumq̄; à Dño
 Dydimū, q̄ interpre-
 tatur geminus, voca-
 tū, fides Euangelica narrat. Qui licet
 resurgente Dño, diffidere sit visus, eò
 q̄ cū discipulis suis, Qui Christū se vi-
 disse affirmabant, eis se habiturū ante
 fidē negarit, q̄ manus suas in vulnera
 & plagarum vestigia imposuisset, ta-
 men reprehensus mox à magistro, qui
 apparuerat illi, & confirmatus in fide,
 acceptoq̄; Spiritus Sancti dono, Tha-
 dæum, vnum ex septuaginta discipu-
 lis, ad Abgarum regem Edessenæ ciui-
 tatis transmisit, vt cum ab infirmita-
 te curaret, iuxta verbū quod ei à Do-
 mino scriptum erat. Quod Thadæ-
 us ambienter impleuit, ita vt veniens,
 im-

imposito regi crucis signaculo, ab om-
 nium languore curaret. Dum hæc
 fierent, Thomas interea morabatur
 in Hierusalem. ubi diuina communi-
 catione iussus est Indiam ingredi, ut sci-
 licet populo, qui iacebat in tenebris,
 lumen ostenderet veritatis. Porro le-
 gisse me memini, quædam librum, in
 quo iter eius in Indiam, & res ibi gestæ
 explanantur: qui quod ab aliquibus
 ob verbositatē non recipitur, superua-
 caneis omissis, ea memorabo quæ fide
 certa constant, ac legentibus grata
 sint, & Ecclesiam roborare possunt. Igi-
 tur cum sæpe à Dño commoneretur,
 ut diximus, Beatus Thomas, ut par-
 tes citerioris Indiæ ingrederetur: &
 ille quasi Ionas, à facie Domini fugi-
 giens ire differret, nec impleret, quæ
 sibi diuinitus præcipiebantur, appa-
 ruit ei Dominus in visu noctis dicens;
 Ne timeas Thoma descendere in In-
 diam: ego enim vado tecum, & non de-
 relinquā te, sed glorificabo te isthic,
 implebisq; certamen bonū, confessus
 me corā hominib. terræ illius: & ex-
 inde assumam te cum gloria, & sta-
 tuam te cum fratribus tuis in regno
 meo. Nam scito, quia oportet te ibi

*Historia ge-
 storum Apo-
 stoli vnae
 sumpta sit.*

*Aegrè pere-
 grinationem
 suscepit.*

*Christus ad-
 dit animam
 timida.*

Abban Indus. Apparitione Domini.

Ductus B. Thomas ad Indos architecti nomine.

multa pati propter me, ut cognoscant omnes te docente, quia ego sum Dominus. Hæc cum audisset beatus Apostolus, dixit: Quæso Domine, ne dirigas illuc seruum tuum. Regio enim illa longinqua & grauis est, & incolæ sunt loci illius iniqui, & ignorantés veritatem. Accidit autem, ut his diebus Hierosolymis esset negociator quidam Indus, Abban nomine, ut per Syriam peritum quendam in Architectura compararet. à Gundafero rege missus. Huic per diem Dominus in specie humana apparens, ait: Quid hic tu o homo, de tanto terræ spacio aduenisti? Et ille: A Domino (inquit) meo, Rege Indiæ, missus sum, requirens artificem structorem, qui ei palatia possit ædificare: Cui Dominus ait: Est mihi seruus talis, quem si volueris, comparabis. Et statim adduxit negociatorem ad hospitium Thomæ, & ostendens eum inquit: Hic est seruus meus artifex, de quo locutus sum. Nunc autem de precio cum eo conuenite. Quod cum acceperit, duc eum quo volueris. Quod cum negociator fecisset, apprehensum Sanctum Thomam deduxit ad nauem suam.

Et

Et ascendentes, mense tertio in Indiam citeriorem euesti sunt: obstupuitque negociator causam velocitatis, eò quòd iter illud, quod alias trium annorum spacio vix expediebatur, nunc in tribus mensibus esset impletum, Exeuntes autem de naui, ingressi sunt primam Indiæ ciuitatem, & audiebant sonos musicos, & urbem totam lætitiâ magna plaudere, interrogantesque vnum de populo, quid hoc esset? dictum est illis: Rex (inquit) noster vnicam filiam hodie copulat matrimonio, ideo gaudium est huic ciuitati: & te, vt credo, di exhibuere, vt his æpulis interesses. Hæc illis colloquentibus, subito totam ciuitatem vox præconia replet, dicens: Audite habitatores omnes, diuites mediocresque, peregrini & pauperes: accedite ad palatium regis, & epulemini, gaudete & estote iucundi. Si quis vero ab hac se communi lætitiâ subtraherit, reum se nouerit Maiestatis. Hæc cum audiisset negociator, ait Thomæ Apostolo; Eamus & nos, ne culpabiles inueniamur coram rege. Tunc ingressi palatium, iussi sunt discumbere thoro. Thomas autem Apostolus discubuit

*Celeritas
miraculorū.*

*Filia Regis
nuptiis tra-
ditur.*

Amor patriae animorum vinculum,

Nota mirabilem historiam. Ceditur Apostol.

Ultio divina.

cubuit in medio, intendentibus omnibus in eum, & scientibus, quod peregrinus esset. Aderat verò his nuptijs & puella ex Hebræis, cōcinens psalmos: quæ cum audisset beatum Thomam, orantem & benedicientem Deum, intellexit de sua esse regione, & intendebat in eum iugiter, nec desistebat ab admiratione vultus eius. Sed & ille intelligens Hebræam esse, libentissimè aspiciebat eam. Hæc videns pincerna conuiuij, zelo ductus dedit alapam Apostolo, dicens: Ut quid tu sic intendis in mulierem? At ille eleuatis in cælum manibus, ait: Indulgeat tibi Dominus in futuro iudicio, fili. In hoc verò sæculo, protinùs representet dextræ illi, quæ me verberauit iniuste. Erat autem iam imminens nox, epulantibusq; illis subito defecit aqua ministerijs nuptialib. Quare euntibus multis ad hauriendum, & tardantibus, ipse quoque pincerna cucurrit. Et accedente eo ad fontem, adfuit leo magnus qui adprehensum puerum confregit, & in frustra discerpsit. Cuius dextram adprehensam, canis quæ aderat detulit ad domum, & portabat per conuiuiam epulantium. Requirentibus autem illis

illis, quis deesset ex famulis: cognoscunt pincernam interemptum esse ad fontem, atque eius dextram, cum leo reliquum corpus deuorasset, à carne fuisse correptam, cōuiuioque delatam. Hæc audiens puella Hebræa, confraetis calamis procidit ad pedes Apostoli, clamans voce magna & dicēs: Verè hic est seruus DEI viui, quia omnia quæ locutus est, velociter sunt impleta. Cùm verò & hæc audisset Rex, prostratus est & ipse ante pedes eius, dicens: Rogo vir Dei, vt Deprecaris Deum tuum pro vnica filia mea, quã hodie viro tradidi: ac peto vt eas illuc, atque benedicas puerum scilicet & puellam. Illo verò recusante, rex vi compulit Apostolum, ad thalamum vsque procedere. Tunc beatus Apostolus, expansis manibus orauit super eos, dicens: Deprecor Domine, vt effundas benedictionem tuã super hos adolescentes, & inspirare digneris cordi eorum, quæ eos agere oporteat. Atque ita cōsummata oratione egressus est ostium, omnibusque foras egredientibus, puer reuertebatur ad thalamum. Et ecce apparuit ei Dominus in similitudine Thomæ

Reuelatione Hebræe cognoscitur Apostolus seruus Dei. Regis subita mutatio & oratio ad Apost.

Apostoli, sedens super lectum eius: Puer verò timens ait ad eum: Nonne tu modò egressus es? Et quomodò huc iterum es ingressus? Cui ille: Non sum (inquit) ego Thomas, sed frater eius: Ipse enim vos mihi commendavit, vt custodiam vos ab omni malo. Et ideo audite consilium meum, Relinquitte omnem sollicitudinem saeculi, & credite in DEVM viuum, quem praedicat frater meus Thomas. Estote castè viuentes, & projicite à vobis omnem curam huius vitæ mortalis, vt effecti per sanctitatem mentis & corporis templum DEI, illam vitam perpetuam, quæ nullo fine clauditur, adquiratis. Et hæc dicens ac benedicens eis, recessit à cubiculo. Mane autem factò, veniens rex visitare eos, inuenit puerum sedentem, & puellam iuxta eum, nihil habentē verecundiæ, vt ordo exigit nuptialis, & ait ad eos rex: Quæ vos causa ita sedere facit? Cui puer: Gratias agimus Domino nostro Iesu Christo, qui nos ad suam notitiam vocare dignatus est, vt relictis libris sequamur lumen veritatis eius. Sed & puellæ ait rex: Cur tu nihil verecundiæ ferēs

*A coniugio
ad Castitatis
perpetuæ sta
lum.*

ob honorem nuptiarum, impudenter oculos erigis? Et illa: Hæc (inquit) nuptiæ transitoria sunt: at ego desponsata sum à rege cælorum, cuius thalamus immensis montibus splendet, cuius nuptiæ castæ sunt, ad cuius mensam æpulæ non deficiunt, in cuius domo lætitia perennis, iucunditas sempiterna, & gaudia perpetua perseverant: cuius vultus est omnibus in eum credentibus desiderabilis, de cuius vestimentis diuersorum aromatum suauitates effragrant: in cuius hortis lilia perenniter nitent, rosæ rubent, violæ & croci perpetua florum viriditate rubescunt. Hæc illa dicente, rex scidit vestimenta sua, dicens: Perquire magum illum, quem ego sponte introduxi in domum meam, ut amitterem filios meos. Ecce enim maleficiati ab eo, Christianos se nunc dicunt. Igitur indignatus misit ministros, qui requirerent Apostolum. Sed non inuenerunt eum, iam enim cum negotiatore ad vltiores Indiæ partes processerat. Adolescentes autem prædicabant ab eo tempore verbum Domini iugiter, ut ita omnis populus per eos conuerteretur

Signum veterum furoris indicium.

*Regis popu-
liq̄ue ad
Christum
conuersio.*

*Baptizantur
omnes cum
gratiarum
acti one.*

*Legationis
Apostol ad
regem Indie
expositio.*

tur ad Dominum. Sed & ipse rex, qui
erat pater puellæ, compunctus cor-
de, credidit in Dominum Iesum Chri-
stum. Et audiens beatum Apostolum
in vltiori India commorari, abiit
cum omnibus qui crediderant, & per-
uenit ad eum, prociensque ad pedes
eius, rogauit vt eos omnes baptisma-
tis gratia consecraret. Hæc audiens
Apostolus, gaudens est, & gratias egit
Domino: transactoque septem die-
rum ieiunio, baptizauit eos in nomi-
ne Trinitatis. Ipse quoque rex roga-
uit sibi caput tondi, & diaconus or-
dinatus est & adhærebat incessanter
Apostolicæ doctrinæ.

Interea dum hæc fiunt, negociator
accessit ad regem, & nunciauit ei in-
uenisse se virum qualem ei præcepe-
rat: Quem rex, repletus gaudio, iussit
adduci in conspectum suum, & ait:
Quod est opus tuum, vel quod artifi-
cium nosti? Seruus sum (ait Apосто-
lus) artificis architecti. In lignis au-
tem & cæmento valde cognitus sum,
& in omnibus quæ iustè præcipiuntur.
Tum rex: Talem dudum requirebam,
qui hæc artificia nosset. Et egressus è
ciuitate, ostendit ei locum, & ait: Si
verus

verus es artifex, in huius loci planicie palatium mihi construes. Quod ubi feceris, probabo quod in cæteris operibus sis perfectus. Cui ait Apostolus: Oportunus est locus, in quo palatium ædificetur, quod in perpetuum Rex debeat inhabitare: quia planitie extensus, tū aqua iucundus, & aëre salubris habetur. tum data mensura ædificij, relictoque multo pondere auri, profectus est Rex in aliam ciuitatē, deprecans Apostolum, vt velociter ædificaret domum illam. Beatus verò Thomas accepta pecunia, pergebat in circuitu ciuitates obambulans, & Euangelizans verbum Dei, aurum regium indigentibus distruebat, sanabatque omnes infirmitates populi per regionem illam. Paulò post cum aliquot dies transissent, misit pueros ad Apostolum, qui opus ædificij contemplarentur, & si quo adhuc indigeret. Qui cum ad Apostolum venissent, & quæ iussi fuerant à Rege expediuissent, respondit Apostolus: Palatium, quod fieri Rex præcepit, iam ædificatum est, ad cuius tectū aliqua adhuc necessaria sunt, quæ Rex transmittat. Hæc vt ab Apostolo

Allegorico sensu prudenter incantat Regem Apost.

In pauperes pecuniæ Regis distribu- te ab Apo- stol.

audi;

audiuerant, nunciauerunt pueri regi, & misit rex iterato pecuniam Thomæ, deprecans, vt velociter ædificium cooperiretur. Denique post multum temporis, existimans rex opus completum esse, venit ad ciuitatem illam: & interrogans amicos suos, cupiebat videre palatium, quod Thomas ædificauerat, At illi dixerunt, nihil ædificij noui in hac vrbe operatus est: sed vadit per populos, erogans aurum tuum, nouumq; Deum patriæ, qui nunquam auditus est, prædicat, & post hæc vitam nescio quam æternam promittit, asserens homines in perpetuo viuere, qui crediderint in nomine Dei sui: dæmonia eijcit, sanat infirmos, mortuos suscitatur, & nihil mercedis accipit. Vnde manifestum est, magum illum esse, & seductiones vanissimas exercere.

Palatium spirituale ab eodem exstructum.

Quæ cum audisset rex, indignatus iussit eum adduci, & ait: Ostende ædificium quod operatus es, alioquin morieris. At ille: Aedificium (inquit) quod præcepisti fieri rex, iam expletum est, Sed nunc non videbis illud: videbis autem in sæculo futuro, & habitabis in eo foeliciter. Tum Rex furore

rore succensus: Ad inludendum (in- *Illusum rex*
 quit) nobis, vt audio, huc venisti, & *se putans su-*
 statim iussit eum mitti in carcerem, *rore accen-*
 cum Abban negotiatore. Audiens au- *ditur.*
 tem hæc frater regis, quòd scilicet va-
 stata fuisset pecunia publica, & nihil
 appareret ex ea, indignatus, & dam-
 no condolens fraterno, febre accen-
 sus, conuertit caput in lectulum, & *Fratri re-*
 vocans regem, ait: Ecce dies obitus *gis ex dam-*
 mei aduenerunt, & nunc commen- *no publico*
 dans domum meam tibi, noueris me *egritudo.*
 spiritum exhalare. Sed rogo, vt ma-
 gum illum, cuius nequitia hæc pati-
 or, protinùs iubeas decollari, & hæc
 dicens, obmutuit. Et iacebat clausis
 oculis, neque cibum capiens, neque
 vllum proferens verbum. Tertia ve-
 rò die apertis oculis, vocauit iterum
 fratrem suum, dicens. Spei meæ cer-
 ta est confidentia, vt si quid à te peti-
 ero, præstare non abnuas. Nunc au-
 tem rogo vt transferas in ditionem
 meam palatium, quod tibi homo pe-
 regrinus ædificauit. Illo autem admi-
 rante, eò quòd palatiū Thomas nul-
 lum ædificasset, cœpit ei exponere, &
 dicebat ductum se fuisse à duobus vi-
 ris, & ostensum palatium. Et adijcie-
 bat,

*Admonitus
palatium a
fratre precio
vult emere.*

*Eripitur A
postolus a
custodia car
ceris.*

*Rex baptiza
tur cum fra
tre & po
pulo.*

bat, quæ amplitudo ei esset, quæ fene
stræ, qui splendor, quod tectum, dicē
tibus sibi viris à quibus ducebatur:
Hæc est domus, quam ædificauit fra
trituo Thomas Apostolus Christi.
His auditis, rex ait fratri suo: Si tibi
hoc ædificium placet, da ei pecuniam,
& simile construat tibi. Ego aut non
relinquam domū meam, quam mul
to labore quæsiui. Et cursu velocissi
mo abiens ad carcerem, dimisit Apo
stolum: deprecans ex eo, vt indul
geret ei iniuriam, quam fuerat pas
sus: & flagitabat signaculum beatæ
crucis accipere, & credere Deo illius.
Beatus verò Apostolus indicens eis
ieiunium per septem dies, prædica
uit verbum Domini. Et die septima
baptizauit regem & fratrem eius, in
nomine patris & filij & Spiritus san
cti. Sed & populum multū post hos,
& cum his baptizabat. Tunc quoque
ipse rex cum fratre suo ascendens de
lauacro, vidit iuuenem in veste alba,
tenentem lampadem magnam, & di
centem: Pax vobis, & statim recessit
ab oculis eorum. Posteriùs exeunte
Apostolo de ciuitate, ecce occurrit ei
mulier Spiritum immundum habens.

Et

Et cum vidisset Apostolum, conlisset
 eam Spiritus in terram, & ait: Quid
 nobis & tibi Apostole Dei summi? ve-
 nisti ante tempus, extrudere nos à se-
 dibus nostris. Ad quem cōuersus mox
 beatus Thomas, ait: In noīe Christi
 Domini mei impero tibi, vt exeas ab *Demon à*
 ea, & nihil noceas corpori illius. Et *muliere de-*
 statim dæmonium cum egrederetur, *ijcitur.*
 dicebat: Ecce eijcis me hodie ab hac
 muliere, nobiliorem autem inuentu-
 rus sum, in quam ingrediar. Et con-
 festim eiecto dæmone, mulier sana fa-
 cta procidit ad pedes Apostoli, signum
 salutis efflagitans. Ille autem abiit
 ad fontem qui erat proximus, & san-
 ctificauit illum, & baptizauit mulie-
 rem cum multis alijs. Deinde bene-
 dicto pane, communicabat eum om-
 nibus, dicens: Gratia Domini vo-
 biscum. Accipientibus autem mul-
 tis de hac gratia, venit quidam adole-
 scens: Cumque extendisset manum,
 vt acciperet & ipse benedictionem,
 attracta est dextera eius, nec poterat
 eam amplius ad os adducere. Quod
 cum vidisset Apostolus, ait: Ecce
 omnes qui accipiunt ab hoc pane, sa-
 nitati redduntur. Dic tu o iuuenis
 quid

*Benedictio
 panis virtus*

quid sceleris commiſti , vt hæc tibi
 eueniant? At ille tremens, ait: Nudi-
 ſtertius cum prædicares , audiui te
 dicentem, quòd omnes adulteri non
 haberent partem in regno Dei tui.
 Cumque domum rediſſem, vidi vxor-
 em meam mœchari cum viro altero,
 & ſtatim apprehenſam ſugillauit
 eam, quæ iacet iam domi mortua. Quæ
 vt audiuit Apoſtolus , iuſſit exhiberi
 ſibi aquam in hydria , & abluens ma-
 nus adoleſcentis ſanauit eum dicens:
 Oſtende mihi vbi recumbit mortua
 vxor tua. Et videns eam Apoſtolus,
 proſtratus in oratione , ait: Domine
 Ieſu Chriſte, qui ore benigno polli-
 ceri dignatus es, vt omnia quæcunque
 peterem à te, benigna pietate largire-
 ris. Suſcita ergo nunc hanc mortua-
 am , vt iſta viuente, multi credentes
 ſuſcitantur ad vitam perpetuam. Et
 adprehenſa manu mulieris, ſuſcita-
 uit eam. At illa videns Apoſtolum,
 procidit ad pedes eius , gratias Deo
 agens. Quod videntes multi credere
 cœperunt, & baptizabantur ab Apo-
 ſtolo , offerentes ei munera, quæ ſta-
 tim indigentibus erogabantur. Hac
 fama procedente per ciuitates , con-
 uenie-

*Mortua mu-
 lier reſurgit*

ueniebat populus indies maior, exhibens infirmos, & ponens per plateas, vnde sanctus erat transiturus Apostolus. Quos cum ille videbat, cunctos in nomine Domini nostri Iesu Christi, imponens signum beate crucis perfanabat. Audiens autem hæc quidem princeps Mesdei regis, venit ad eum, dicens: In veritate comperite verum medicum esse: Qui cum languores omnium cures, nihil mercedis tamen accipis. Et nunc sunt mihi vxor & filia, quæ cum de nuptijs venirent, à dæmonio correptæ, grauiter cruciantur. Rogo igitur vt accedas, & benedicaseis. Confido enim quòd possis saluare illas, in nomine Dei tui.

Regis Mesdei principis ad Apost. verba.

Tum Beatus Apostolus condolens homini, ait: Si credideris, sanabitur filia & cõiunx tua. Cui ille: Si (inquit) non credidissem, non vtique venissem ad te. His auditis, vocauit Apostolus Diaconum suum, illum qui rex fuerat ciuitatis primæ Indiæ, vbi Apostolus ad nuptias erat inuitatus, & ait ad eum: Vade, & conuoca omnes credentes ad me. Qui cum venissent, ait ille: Ecce ego à vobis abscedo.

Vos

*Discessurum
Diaconum à
se institutum
relinquit.*

*Osculum
pacis.*

*Sequitur
Apostolus
principem
Mesdei Re-
gis.*

Vos autem stare fortes in fide, & custodite quæ à me accepistis. Diligite Dominum Iesum Christum, per quem renati estis in baptismo. Diaconum verò istum relinquo vobis, neque ulterius videbitis faciem meam. Et extendens manus suas, benedixit eos dicens: Custodi quæso Domine gregem tuum, quem per me congregare dignatus es, ut nullus retrorsum ruat, nullus post diabolum reuertatur: sed omnes tua virtute protecti, vitam æternam consequi mereantur, & tecum regnent in perpetuo, cui est cū æterno patre & Spiritu sancto honor & gloria in sæcula sæculorum. Et cū respondissent omnes, Amen: Beatus Apostolus exosculans singulos, & valesciens, ascendit in currum cū principe Mesdei Regis, & profectus est cū eo. Populus autem flebat valde post eum, & tristabatur de absentia eius. Igitur appropinquante Apostolo ad domum illius cum quo gradiebatur, spiritus malus conturbavit mulieres, & vexabantur vehementer. Cūq; venisset Apostolus, dicebat Spiritus immundus: Quid nos persequeris Thoma, Apostole Dei viui? Iam enim

nos

nos de alia India eieceris, nec est locus in quem fugiamus à facie tua. Tunc intellexit Apostolus, hoc esse dæmonium quod eiecerat prius à muliere in India secunda, & ait illi: In nomine Iesu Christi, filij Dei viui, quem prædico, egredimini, & abite in terram desertam, & nolite vltra vexare homines.

Et statim exierunt dæmonia de mulieribus. Quæ cadentes, factæ sunt sicut mortuæ. Adprehensis autem manibus earum, leuauit eas, & benedicto pane, dedit eis cibum. Et prædicabat beatus Thomas per totam Indiam, Euangelizans Dominum Iesum Christum, nec solùm sermonibus, sed operibus etiam, fidem barbaricis pectoribus inferebat. Itaq; ille antè paulisper incredulus, qui dixerat: Nisi videro fixuram clauorum, non credam: credentes Deo populos innumeros congregabat. Et puto per prouidentiam Domini ideo eum diligentius de resurrectione quæsisse, quia duris ac feris Gentibus seminaturus erat verbum Domini, vti instructior redderetur, quod hæsitantes fide vel ratione firmaret. Inuenit igitur in India viros

Dæmoniorum sanatio.

Numerus credentium crescit.

*Accessus ad
B. Thomam
prohibetur.*

*Mygdonia
penitentia.*

viros pariter ac fœminas, qui verbis suscipere Dei, quorum quotidie multos sanabat infirmos. Audiens autem hæc signa quæ faciebat Sanctus Apostolus, mulier quædam Mygdonia nomine, vxor Charisij, propinqui regis Mesdei, veniebat ad eum: cumq; præ turba accedere non posset, & pueri eius cædebant populum, & repellebant multos: videns Apostolus, prohibuit fieri. Et dato spacio, accessit mulier, & procidit ad pedes eius, & ait: Miserere nobis Apostole Dei viui, quia sumus sicut bestia, quæ sensum non habent. Hæc audiens Thomas, respondit: Audi filia, noli confidere in diuitijs, quas possides, sed potiùs distribue omnia pauperibus, vt fugiens hanc vitam transitoriam perpetuam adipiscaris. Relinque idola muta & surda, & cognosce viuentem Deum. Et cum ei de fide vsque ad vesperum intimasset, accepto signaculo crucis, reuersa est mulier in domum suam. Et ingressa cubiculū, flebat valde, deprecans Dominum, vt inueniret veniam pro delictis suis. eratque continuò tristis, donec veniens vir eius, causam tristitiæ rogaret.

Cui

Cui famuli dixerunt. In cubiculo cō-
moratur Domina nostra. Ingressus
igitur vir ad illam: Cur (inquit) tri-
stis es, & cur conturbatur cor tuum?
Scio autem quia accessisti hominem
magum, & audiisti ab eo verba ina-
nia, quæ nihil proficiunt. Relinque
ergo cogitationes vanas, & surge, vt
epulemur simul. Cui illa ait: Indulge
quæso mihi hac nocte, quia neq; cibū
neque potum acceptura sum, sed nec
in strato tuo quiescam. At ille rece-
dens ab ea, epulatus est cum amicis
suis. Mane autem facto redijt ad eam,
& inquit: Mygdonia audi somnium
meum. Putabam me cum rege Mesdeo
discumbere, & veniens aquila rapuit
ex disco duas aues optimas, ac abiit:
& rursus rapuit alias duas, portabat-
que eas ad nidū suum. Quæ cum rex
videret, emisso iaculo trāsfixit illam,
sed nihil ei nocuit. Hæc audiens mu-
lier, dixit: Optimum est hoc verbum,
& illud quod vidisti. Intereā abeunte
viro ad palatium, mulier iterum ac-
cessit beatum Thomam, & inuenit
eum docentem turbas, procidens que
ad pedes eius, ait: Prædicationem tu-
am audiui, & omnia verba quæ aure

*Somnium
coniugis
Mygdoniæ.*

N susce-

*Charisius
regem ad-
uersus Apo-
stol. sollici-
tat.*

suscepi, corde retineo impolluto, & stans audiebat verbum vsque ad vesperam. Adueniente autem nocte, regressa est in domum suam, & nihil cibi accepit, neque dormiuit cum viro suo. Quare Charisius, vir eius mane facto dolens quod ab eo separaretur vxor, indutus vestimenta vilia, accessit regem. Quem cum deturpatum vidisset rex, ait illi: Quæ extat causa, vt hæc te vilitas circundet? At ille: Quia perdidit (inquit) vxorem meam per hominem magum, quem Sapor introduxit in regionem istam, vt perdat eam. Et statim rex iussit Saporem vocari. Euates autem pueri, inuenerunt eum sedentem iuxta Apostolum, & audientem verbum Dei, & Mygdoniam ad pedes eorum. Cui pueri: Ecce (aiunt) rex in caput tuum iratus est, & tu verbis inanibus vacas? Veni, quia vocat te. At ille surgens, rogauit Apostolum, vt oratione funderet pro eo. Ad quem conuersus Apostolus, ait: Noli timere, sed spera in Dominum, quia ipse erit adiutor noster, & non timebimus noceri ab vlllo mortali. Et ingressus est Sapor ad regem. Ad quem rex: Quis est (inquit) magus ille, quem accer-

accerfisti in domum tuam, qui con-
turbat regionem & populum nostrū?

Sapor respondit: Nosti enim optime *Saporis san-
cta respōtio.*
rex, afflictionē meam, quam de vxore
& vnica filia habuerā, quę à dēmonio

vexabantur, & ab eo sanatę sunt. Sed

& multi infirmi nunc per manus eius

sanantur: & omnia quęcunque petie-
rit à Deo suo, præstat ei. Quibus au-

ditis, Mesdeus rex iussit adduci ad se

Apostolum: Sed quia pueri non pote-
rant præ turba ad eum accedere, Cha-

rifius cum furore rupit per turbam, &
ait: Surge malefice, & veni in præsen-

tia regis: nihil enim valet magica tua.

Et misso fune in collū eius, trahebat

eū ad regem, dicens: Veniat Christus,

& eruat te de manibus meis. Ita igitur

tractus, cū venisset in conspectum

regis, ait illi rex: Quod est genus tuū,

vel quę patria, vel in cuius nomine

hęc signa facis? Tum beatus Apосто-

lus respondit: Deus meus, Deus tuus
est, creator cęli & terrę, & omnium
quę in eis sunt. Qui solus coli debet, nō
idola surda & muta. His auditis rex
iratus valde, iussit eum extensum tor-
queri, & cęsum recludi carcere. Cum
quę recluderetur, gratias agebat Deo,

*Tractus mi-
serabilis.*

*Cruciatu
Apostol.*

quòd dignus esset talia pro nomine eius pati. Charisius autē reuersus ad domum suam, dicebat : Nunc copulabitur mihi vxor mea, eò quòd abstulerim magum de medio populi huius. Et veniens, inuenit eam detonso capite decumbere solo, & ait : Dulcissima coniunx, quæ mentem infania cœpit, vt hæc feceris ? Nunquid potentior erit me hic magus ? Nonne vides quòd me omnis India veneratur, & quod volo, hoc facio cū rege ? Sed & pecunia magna est mihi. Cui illa : Omnia (inquit) hæc terrena sunt, & in terram reuertentur. Is autem beatus erit, qui se vitæ perpetuæ copulauerit. Hæc audiens Charisius, quieuit in lecto suo. Mygdonia autē accipiens aurū, dedit custodibus : & ingressa in carcerem, osculabatur pedes Apostoli, audiens verbum Domini. Et reuersa ad domum suā, dum vir eius apud Regem esset, prostrata humo in cubiculo, deprecabatur Deum cū lachrymis, dicens : Propitiare Domine insipientiæ meæ, vt reuertar ad salutem perpetuam. Quod videns nutrix illius, ait ad eam : Quæ est peruersitas in corde tuo, vt relicto viro, per quæ magnific

De spe decidit Charisius.

gnificè honoraris. ieiunijs ac vigilijs
 teaffligas, seducta verbis magi vnus?
 Cui illa ait. Non est hoc peruersitas,
 sed integra ratio, vt cognoscat homo
 auctore suū, & mereatur adipisci vi-
 tam perpetuā. Vtinam & tu crederes
 Christum, & particeps fieres agoni-
 bus nostris. At illa: Si (inquit) ratio-
 nem cognouero, sequar te. Tum Myg
 donia: Dij, quos vsque nūc colui, nihil
 sunt, sed est verus Deus IESVS Chri-
 stus, per quē facta sunt sæcula: qui vt
 hominē, quem prius plasmauerat, re-
 dimeret, homo factus, mortuus & se-
 pulchus est: descendit ad inferna, & eri-
 puit eos qui tenebantur à morte pes-
 sima. Exinde rediens, docuit nos re-
 surgere. & sic ascendit ad cælos, sedet
 ad dextrā Dei patris oīpotentis, tribu-
 ens nunc credentibus in se dona cæle-
 stia. Cuius tēpora finem non accipiūt,
 cuius læticia nunquā perit, cuius de-
 niq; lux nūquam occidit. Ipse verò cū
 patre & Spiritu sancto regnat, & nūc,
 & in cuncta sæcula seculorū Hæc au-
 diens Narchia nutrix eius, confestim
 credidit in Dñm. Et ambulantes simul
 ad carcerē, data pecunia introierunt,
 & audiebāt verbū Dei ab Apostolo:

*Mulieris
 sancta ex-
 hortatio.*

*Narchia nu-
 trix crecit in
 Dominum.*

N 3 qui

*Baptizantur
multi.*

*Solicitationes
in cas-
sum.*

*Confessio
errorum.*

qui gaudius erat valde, sup fide Mygdoniæ. q̄ iam per illam & alij conuerterentur ad Dñm. Cumque baptismū flagitarent, dixit Apostolus Mygdoniæ. Vade ad domum tuam, & præpara quæ sunt necessaria, & ego vadam ad baptizandum vos. Abeuntibus ergo mulieribus, beatus Apostolus subsequutus est ad domum Mygdoniæ, & baptizauit eam cum nutrice sua, & alijs multis. Et reuersus est in carcerem, & clausa est ianua. Charisio autē grauius dolente de conuersione vxoris, misit rex coniugem suam cum filio Zuzani, quæ consolaretur cognatam Mygdoniam, & reuocaret illam ab hac via, & vt viro suo copularetur, Quæ cum esset ingressa domum Mygdoniæ, ait ad illam: Vt quid soror charissima erras post hominem magum, qui nouum DEVM patriæ nostræ prædicat? Recede ab hac praua cogitatione, & esto iucunda in domo tua, cum viro cui te parentes tradidere: Et noli relinquere deos patrios, ne irascantur tibi. Ad hæc illa respondit: Erraui vsque nunc sequens idola vana, quæ sunt sine gressu, sine eloquio, & sine vlllo effectu, ignorās verbum
bum

bū Dei, qui fecit cælū & terrā, & omnia quæ sunt in eis. Sed & Metalla, ligna & lapides, ex quibus isti vel funduntur, vel sculpuntur, eius verbo creata sunt, cuius & nos creatura sumus. Nō est ergo æquum, soror dilectissima, vt relinquētes talem artificem, creaturā potiūs adorem, quæ nobis ad seruiendū data est. Hęc dum Mygdonia dixisset, tum & Zuzanis filius regis ait: Ecquis hæc omnia creauit, nisi dij nostri? Nam Iupiter cælum tenet, Iuno aëra regit, Neptunus mare gubernat: Pluto inferna iudicat, Phoebus diem, Berecynthia noctē inluminat. Cui Mygdonia subridens, ait: Oēs isti quos commemoras, fili dilectissime, inferno damnati sunt, quia non cognouerunt Deū viuū. Nam si recurras ad veteres fabulas, inuenies hos & luxurijs deditos, & talia mala perpetrasse, qualia hodie iudices in iniquis hominibus persequuntur & puniunt. Mortui autē sunt, & non viuunt. Deus autem noster manet in sæcula sempiterna. Et qui crediderit in eum, transfertur ab hac temporaria morte in vitā æternam. Cumque hæc & his similia eis Mygdonia diceret, compuncta corde

*Dij gentium
damnati
sunt.*

vxor regis, ait filio suo: Rectè soror
 nostra reliquit virū suum, & diuitias
 terrenas, vt vitam capiat sempiternā.
 Vtinā & nos videremus hominē istū,
 qui faceret nos cognoscere veritatē.
 At illa gaudens, abiit ad Apostolum,
 & narrauit ei omnia, quæ acta fuerāt.
 Ille verò gaudebat & ipse prædicās si-
 ne sine verbum Domini, & imposita
 manu benedixit eos, & præcepit eos
 abscedere. Sed non abiit vltra vxor re-
 gis ad virū suum, nec filius eius renū-
 ciauit patri de his quæ præceperat. Cum-
 que hæc omnia renunciata fuissent
 Mesdeo regi, quod scilicet vxor eius & fi-
 lius conuersi essent ad Apostolū, ira-
 tus valde, præcepit adduci vxorē suā,
 & filium. Quibus cum persuadere nō
 posset, vt cederent ab hac via, iussit v-
 xorem in obscuro loco recludi, filium
 verò cum beato Apostolo in carcere
 cōligari. Sed & Charisius vxorē suam
 cum nutrice Narchia similiter reclu-
 sit in cellula tenebrosa. Et statim rex
 iussit Thomam adduci, manibus à ter-
 go ligatis. & dixit ei: Quis est iste De-
 us tuus, qui coniuges nostras per te à
 nobis separat? Dicit ei Thomas: Tu
 cum sis rex, nūquid vis habere inqui-
 nata

*Vxoris regis
 filijque ex-
 cellens con-
 uersio.*

*Temerariū
 regis impe-
 rium.*

B. Thome in

nata seruitia? Si ergo tu cum sis ho-
 mo, mundos seruos habere studes at-
 que mundas ancillas: quanto magis
 credere debes, amare Deum castissima
 & mundissima seruitia? Si ergo hoc
 DEVM in seruis suis & ancillis suis
 amare praedico, quod tu in seruis tuis
 & ancillis tuis diligis, vt quid culpor?
 Tum rex: Ego (inquit) permisi vxo-
 rem meam, vt cognatam suam Mygdo-
 niam depraecipitio liberaret, & ipsam
 tu praecipitio immisisti. Respondit A-
 postolus: Praecipitium non est, nisi re-
 cedere a castitate, & ire in libidinem.
 Nam qui a libidine se tollit, & ad ca-
 stitatem accedit, hic a praecipitio re-
 meat ad salutem, & egreditur de te-
 nebris ad lucem. Dicit ei Mesdeus rex:
 Quomodo separasti animos earum a
 consortio coniugij nostri, his quoque
 artibus age, & eodem consilio, vt re-
 deant, vt sint coniuges nostrae, vt ante
 fuerunt. Respondit Aposto. Errat ius-
 sio regis. Et rex: In quo errat iussio
 mea? Dicit Apostol. Fabricaui turrim
 excelsam. Et dicis mihi, vt ego qui
 sum fabricator, ipse destruam summi-
 tate m? Fodi terram profuadam, & edu-
 xi fontem de abyffo, & dicis mihi, vt

*vinculis re-
sponsio.*

*Vbi prae-
cipitium.*

N 5

ego

*Parendum
Deo magis
quam homi-
nibus.*

ego illam obruā? Ego potiūs dicam illis verba Domini mei: Quia qui diligit patrem, aut matrem, aut filios, aut vxorem, plus quā Deum, DEO dignus non est. Tu enim rex temporalis es, & si voluntas tua non fiat, temporaliter punis. Deus autem Rex æternus est, & si voluntas eius contempta fuerit, æternaliter punit. Equidem tu rex posteaquam occideris corpus. animam occidere non potes. Deus autem verus, potest animam & corpus mittere in æternum ignem. Hæc audiens Charisius, qui coram rege stabat: Huc magum si tardiūs occideris, nos ipsos in præcipitium mittet.

*Miraculum
aur factum.*

Tunc ira repletus rex, iussit lances ferreas igniri, & præcepit exalceari Apostolū, vt nudis pedibus superstās, hoc dolore deficeret. Verūm antequā hoc supplicium Apostolo admoueretur, prorupit aqua, & extinctæ sunt lances. Et ait Apostolus ad regem: Hoc non propter me fecit Dominus, sed propter te, vt vel sic credas, Mihi autē Dñs hanc patientiam dare potest, vt vel sine aqua ignem tuum non timeam. Tum conuersus ad regē Charisius: Iube etiam eū in fornacē ther-
marum

marū mitti. Quod cum fieri rex iussisset, thermæ ultrà calefieri non poterunt, sed nec paruum quidē teporem habebant: ipseq; Apostolus altero die est egressus incolumis. Et Charisius iterum ad regem: Fac (inquit) illum sacrificare Deo Soli, & iram incurret Dei sui, qui illū liberat ab his, quæ inferuntur ei. Cumq; argueret, ut ingressus templum simulachro Solis sacrificium inferret, ridens in faciem regis dixit Thomas: Dic mihi rex, quis est melior inter te, & imaginem tuam? Non dubito, quin præstantior tu sis, quàm pictura tua. Et quomodo vos dimittitis Deum vestrum, & excolitis picturā eius? Erat autē statua Solis facta ex auro, habēs quadrigā equorum auream, habenis effusis, quasi rapido cursu ageretur ad caelos. Et dum cōpelleret ut adoraret statuā, dixit Apostolus ad regem: Erras, si putas o rex, quòd sicut dixit Charisius, Deus meus irascatur mihi, cū ego Deum tuum adorauero. Hoc magis volo te nosse: quòd is Deo tuo irascetur, & euertet eum mox ut adoraue- ro eum. Tum rex: Inuictissimum Solem, Deus tuus, quē Iudæi occiderunt,

*Creatura
sunt picture
creatoris.*

Modus verus in sacrificando.

Adiuratus demon cogitur stare ante Apostol.

euertere ne potest? Respondit Apostolus: Vis ergo probari, si hoc potest fieri? Et Charisius: Excusationes (ait) sibi inuenit, vt non adoret Solem, neque sacrificet ei. Dicit ei iterum Apostolus: Primò ego adoro eum, & si eum non euertet Deus meus, tum sacrificabo ei. Et cùm consensisset rex & Charisius, introduxerunt eum in templū. ducentes choreas eo ritu quo solebāt. Erant autem virgines cum lyris cāntantes, alij cum tybijs, alij cū tympanis, alij cum vatillis & thuribulis. Et cùm introissent, ait Apostolus ad simulachrum: Tibi loquor demon, qui in isto simulachro habitas. & qui das responsa stultis & deceptis hominibus, qui simulachrum vident: Adiuro te in nomine Domini mei Iesu Christi, quem Iudæi crucifixerunt, vt exeas, & stes ante me, vt videāt te. & quod impera uero tibi, hoc facias. Egressus autē dæmon, stetit ante eū, ita vt solus Apostolus videreteum. Et dixit ei: Ego corde colo Dominum meum Iesum Christum, mox autem vt posuero genua mea in terra, & dixerō tibi, vt confringas idolum, rogabo Dominum meum, vt mittat angelum suum, qui tere-

tereleget, & damnet in abyssum. Et respondit ei dæmon. Rogabo te Apostole Dei, ne me in abyssum releges. Sed permittite me, & omnes istos interficiam. Tum Apostolus. Impero tibi in nomine Iesu Christi Domini mei, ne lædatur vllus hominū, nisi hoc solum simulachrum. Mox vt genua flexero, cōminue illud. Loquebatur autem Apostolus cum dæmonio sermone Hæbraico, & nullus sciebat quid vel cui loqueretur. conuersusque ad regem dixit: Cogita tecum rex, tu istū inuictissimum dicis, & meum Deum dicis hominem à Iudæis occisum: ac per hoc, si fortior sit Deus tuus, & eū inuocatione nominis Dei mei cōfringere non possim, ego non solum adorabo dæmonem qui in eo latitat, sed etiā sacrificabo illi. Si verò minutatim fuerit attenuatus ille vinctus Deus tuus, par erit è conuerso, vt relinquant errorem, & teneas veritatem. Et rex: Adhuc ausus es (inquit) ex pari confabulari mihi? Si pergas, faciam tundi arterias tuas, si non adoraueris & sacrificaueris Soli. Respondit apostolus: Ecce adoro, sed non simulachrum. Ecce adoro, sed non metallum.

Quo sermone sit vsus.

*Adoratio
vera non
pertinet ad
idolum.*

*Seditio exor
ta contra
Apost.*

Ecce adoro, sed non idolum. Adoro autem meum Dominum Iesum Christum, in cuius nomine impero tibi demon, qui hic in ipso latet, ut nullum hominem laedens, metallum & simulachrum comminuas: statimque quasi cera iuxta ignem posita, liquefactum idolum resolutum est. Quo facto omnes sacerdotes consternati ulularunt, & rex fugit cum Charisio. Pontifex autem caedebat Apostolum, & facta est seditio magna in populo: sed maior pars populi cum Apostolo erat. Quare motus Mesdeus rex Indiae Apostolum Thomam, & filium suum Zuzanem, & plures alios trussit in carcerem. Non desinebat tamen etiam in carcere Apostolus confirmare credentes, dicens: Credite in Deum, quem praedico: credite in Iesum, quem Euangelizo, qui adiutor est seruulorum suorum, refector est laborantium: in quo exultat anima mea, quia tempus impleui, & gestio ipsum quem desideravi videre. Cuius pulchritudo prouocat me, ut dicam quis sit: sed magnitudo eius sensus superat, & intellectum supergreditur, ut id quod cupio de eo dicere, comprehendere & explicare nequeam. Sed

tu

tu Domine, qui animam inopem replere consueuisti, imple ea quæ mihi defunt, & esto mecū donec ipse ad te veniā, & te videā. Hæc vbi audiuit Zuzanes, aduertens quòd Thomas diceret tēpus impletum suū, vt de hoc recessurus sæculo videretur, cupiens ab eo priusquàm migraret à corpore Manazaræ vxori suæ impetrare medicinam (erat enim debilis mulier, soluta membris) petiuit vt permetteret ei ire, & persuasō eustode, fideq; facta quòd essent reuersuri, cum Apostolo ex carcere abire constituit in domum suam. vbi & diaconatus ministerium vt sibi crederetur, rogauit, & vt benedictionem Leuiticam acciperet. Quoniam se quoque Deo seruire velle memorauit, & hoc iam dudum animo deuouisse, sed à patre coactū vxorem duxisse, quam accepisset vicesimum annum agens, triennioque ea potitum, filios ex ea nullos suscepisse, nec aliam mulierem præter vxorem nouisse, iam dudum præterea à cōcubitu vxoris abstinuisse, eò quòd & illa studebat castitati, & optaret audire sermonem Thomæ, sed propter debilitatem adesse non posset.

Quam

Sollicita Zuzane pro vxore de precatio.

*Annui de
supplicatio
ne Apostol.*

*Auro viam
in carcerem
ad videndū
apostolum
patefaciunt.*

Quam si vellet Apostolus sanare, se impetraturum, ut eundi facultatem haberent. Cui respondit Thomas: Si credis, videbis mirabilia Dei, & quæ admodum seruos proprios curet. Dum hæc loquuntur, Treptia nomine, quæ erat vxor regis, & Mygdonia Charisij matrona, qui & ipse amicus erat regis, & Narchia nutrix, trecentis sexaginta argenteis datis, à custode introductæ sunt ad Apostolum. Atq; illic repererunt Siforatū militiæ regis ducem, & Zuzanem, & Siforem vxorē & filiam eius, & alios verbis Evangelicis intentos. Ipsæ igitur tres fœminæ cum adstitissent ante conspectum Thomæ, interrogauit eas Apostolus, quo permittente ingressæ forent, vel quis eis aperuisset carcerem: & qualiter egressæ fuissent de loco in quo clausæ fuerant. Cui respōdit Treptia: Nonne tu es qui aperuisti nobis ianuam, & dixisti: Exite, & ite in carcerem, ut suscipiamus eos fratres, qui illic sunt, & Dominus in nobis demonstrauit gloriam suam? Cùm autem appropinquarem ad ianuam, subito non apparuisti nobis, sed huc ingressum te sonitu ianuæ cognouimus. Nos ve-

rō

rò postea mercede custodem infleximus, vt ad te ingrederemur, si fortè impetrare possimus, quod impendiò petimus, vt paulisper aliquo concedas, quò regis possit iracundia mitigari. Tunc interrogauit Thomas Treptiam, quemadmodum à viro suo esset inclusa, vel quid causæ obortum esset, aut quo motus, nec propriæ percisset vxori? Cui respòdit Treptia: Tu à me requiris, quemadmodū clausa sim, cūm me nunquam deserueris, sed vna tantum abfueris hora? Vnde miror, te nescire quomodo clausa sim. Sed si vis audire, accipe. Misit ad me Mesdeus rex, & iussit me introduci ad se, & ait mihi: Nondum plenam circa te magus ille adeptus est potestatem. Nam quod in oleo pane & aqua magica consumet, audiui. Ergo cūm magicis operibus venire non potuerit, nihil horum circa te fecit. Quare obtempera præceptis meis: alioquī & ipsa clauderis. Itaque non adquiescente, sed dicente me, vt quod vellet faceret: potestatem enim habere eum corporis mei, animam verò meam cū eo perire non paterer: in obscuro loco me iussit includi. Charisio quoque
accu-

*Admiratio-
nis causa.*

*Cura Dei
pro suis.*

*Nota mira-
culum.*

accusante vxorem suam Mygdoniam cum eius nutrice Narchia, iussit includi. Sed tu iam nos produxisti, vt ad te veniremus: & ideo praesto sumus vt à te benedictionis gratiam consequamur. Quæ cum dixisset Treptia, agnouit protinus Apostolus beneficia eius, qui se plerunq; humana specie figuraret, vt consolaretur mœrentes, afflictorū ærumnas releuaret. Et ideo ipse gratias agere cœpit Domino Iesu, eò quòd confirmauerit infirmos, nutantesque stabilierit, & sperare faceret cunctos diffidentes. Dum hæc captiui in carcere colloquuntur, superuenerunt custodes, dicentes, vt lucernas extinguerent, ne quis eos simul esse, ac pariter colloqui proderet regi. Extinctis igitur lucernis, collocauerunt se custodes. Sed Thomas Apostolus, postquã omnes circumfusus tenebris aspexit, lumen petere cœpit à Domino: Inlumina nos Domine (inquit) quia tenebrarum filij in tenebrosis non sedere fecerunt locis. Sed tu Domine, inluminare sancto lumine tuo dignare seruos tuos, eo lumine quod nullus eripiat, & nullus extinguat. Et statim refulsit dies, &

& omnis ille custodiae locus. Tum & ceteri, quos alias ob causas receperant claustra carceris, vigilabant. Neque enim serui Dei dormire tum poterant, quos sic Christus excitabat, neque patiebatur nos somno dimergi, qui dicit: Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & inlucescet tibi Christus. Cùm igitur inter se nonnulla sermone vario contulissent, ait Thomas ad Zuzanen: Vade præpara nobis omnia, quæ in ministerio sunt paranda. Interrogante autem Zuzane, quomodo exire posset fores carceris, aut quis aperiret, cum essent clausa omnia, & custodes somno dissoluti? respondit Thomas: Crede Christo, & vade, & inuenies apertas ianuas. Secuti sunt igitur eum ceteri. Et cùm iam medium spacium itineris confecissent, occurrit ei vxor eius Manazara, cùm iret ad carcerem, & recognoscens virum, ait: Zuzane vir? Qui cùm cognouisset eam, cœpit quærere quonam iret, noctis præsertim tempore: aut quomodo potuisset exurgere, quæ minimè antè surgebat. Quæ respondit: Puer iste Domini, ponens manum, sanam me fecit. Somnio verò monita

Ex hoc apparet, qui historiam hanc primus scripsit, & vnde Abdias sumpsit, inter fuisse rebus à B. Thomae gestis.

Nota administranda miracula, à S. Thomae edita.

monita sum, vt ad peregrinum istum venirem, qui tenetur in carcere. Eò igitur festino, vt iuxta somnij visionem, plenam possim accipere sanitatem. Interrogauit Zuzanis, quis ille puer esset, qui fuisset cum ea? Respondit Manazara. ipse non vides eum, dextra manu tenentem me, & sustententem? Dum hæc fierent, interuenit loquentibus Thomas, sed etiam Seforus dux militiæ, & vxor eius ac filia, denique & Treptia atq; Mygdonia, & Narchia, qui ad Zuzanis domum pariter commeabant. Cùm vidisset autē Apostolum Manazara, adorauit eum dicens: Venisti medicus, qui me sanes ab ægritudine. Vidi te hac quoq; nocte, ac quidem tradentem mihi puerum istum, vt me ad te perduceret in carcerem. Et cùm expectare venientem debueris, præstanti tamen bonitate ipse me diutiùs laborare non est passus, sed veniebas ad me simul hæc dicens, conuersa puerum quærebat: qui se oculis repenti subtraxit, nec erat videri facilis, qui ante videbatur. Anxia igitur sustentatore amisso, cœpit dicere: Non possum sola ambulare, non apparet ampliùs puer, quem
mihi

mihi tradidisti. Cui Apostolus : Ecce *Christus via*
iam tecū Christus ambulauit. Ipse ti- *vita.*
bi erit viator & præuius, Itaq; currēs
mulier præibat cæteros, repente do-
mum festinans, quò postquam ab A-
postolo & cæteris ventum est, subito
domus multo splenduit lumine &
Thomas cœpit orare, & dicere : Tu *Nota bene-*
Domine, qui es adiutor infirmorum *ditionem*
spes & confidentia inopum, refugium *Apostoli.*
& requies laborantium, lugentiū con-
solatio, fluctuantium portus, resurre-
ctio mortuorum, redemptio peccato-
rum, & qui denique propter nos sub-
ijisti corporis passionem : tu domici-
lia mortis, & ipsa inferna penetrasti,
vt nos à mortis vestigijs liberemur.
Te principes mortis venisse mirati
sunt, neque potuerunt tenere remeā-
tem: imò etiā exutos se vetustate pos-
sessionis, & te cum trophæo reuertē-
tem gemuerunt. Honorificamus igit- *Magis solli-*
tur meritò te Domine Iesu, te pater- *citus est A-*
na illa & perfecta venisse substantia, *postolus pro*
vt viscera tuæ misericordiæ videre *suis quàm*
mus in nobis. Quique seruorum tuo *pro se.*
rum es minister, possessionis tuæ lo-
cupletator, pauper, sed non indigens:
diues, sed non fastidians pauperem:
qui

qui ieiunasti quadraginta diebus, ut perpetua benedictionis repleres alimonia animas esurientium: tu esto, rogo, cum seruis tuis Zuzane, & Manazara ac Treptia, ut in tuum gregem eos digneris inducere, & adnumerare sanctis tuis, & in hac errorum regione iuuare possit. Tu esto medicus in hac possessione languentibus, esto requies in laboribus, firmamentum in lubricis. Esto denique adiutor corporum, vita animarum, ut sint templa misericordiae tuae, & Spiritus Sanctus inhabitet in eis. Hac completa benedictione, sumpsit sacramentum, & gratias egit Domino dicens: Sit nobis hoc sacramentum tuum Domine Iesu ad vitam, sit ad remissionem peccatorum. Siquidem pro nobis passio tua celebrata est. Tu pro nobis fel illud bibirasti, ut omnis in nobis aduersarij amaritudo moreretur. Pro nobis tu quoque bibisti acetum, ut nostra lassitudo confortaretur. Pro nobis consputus es, ut immortalis nos rore perfunderes: percussus es à calamo fragili, ut fragilitatem nostram vite perpetue, æternitatiq̄ firmares. Coronatus es spinis, ut virenti semper in te creden-

Christo illata supplicia enumerat, ut nos ad talia incitet.

credentes charitatis tuæ laurea coronares. Inuolutus præterea fuisti sindone, vt nos quodam virtutis tuæ inuolucro vestires. In sepulchro poni voluisti nouo, vt nobis nouam gratiam, noua sæcula reformares. Hæc vbi finiuit, Eucharistiam diuisit his quos supra memorauimus, & ait: Fiat nobis hæc Eucharistia ad vitam, & viscera misericordiæ, & gratiam salutis, sanitatemque animarum nostrarum. Respondentibus autem illis, Amen: audita est vox dicens etiam, Amen. Quam vbi audierunt vocem, statim super facies suas ceciderunt. Et iterum vox sonuit, dicēs: Nolite timere, sed tantummodo credite. Ex eo tēpore redire cœperunt, Thomas ad custodia tuæ claustrum: sed & Treptia & Mygdonia & Narchia reuersę sunt ad carcerē suum. Quibus, antequam egredērētur, locutus est Apostolus dicens: Accipite sermonem meum vltimum, nō enim ero diutiūs in hac carne, accersor ad Dominum Iesum, ad illum qui me redemit, ad illum qui se ad vltimum humiliavit, vt ab vltimo omnes eleuaret: in quem sperare didici. Si enim ad sacri munus officij meis

Nota. Sub vna specie communicarunt Laici ministrante Apostolo.

Gravis & plena consolationis Apost. oratio.

meis indignum vocauit, quantò magis si in veritate seruiui, possum sperare mercedē? Bonus enim & iustus est, & nouit Dominus mercedem soluere pro meritis singulorum. Diues munerū, largus gratiarum, haudquam parcus beneficiorum. Qui in me quoque infirmum supra meritum meum, multa conferre dignatus est. Cuius miracula eò prouocare vos debent, vt laudetis auctore. Neque enim mea virtute hæc faciebam, sed in nomine Domini mei Iesu impetrabam, nō imperabā. Non enim Christus, sed seruulus Christi sum: nec ego sum arbiter, sed minister eius qui me misit. Et ideo peracto cursu admoneo vos, ne cū videritis datam in me esse homini potestatem, supplicijque me deditum cum videbitis, ideo fides vestra minuatur. Ego enim voluntatem Domini mei impleo, & æquum est me velle quod Dominus iubet. Nam si pro nobis ille mortem suscepit, quantò magis nos, erga Domini voluntatem, corporis huius mortem timere non debemus? Cū præsertim mors ista non interitus, sed solutio corporis. Ideoque non rogo, vt mortem

*Humilitas
B. Thomæ.*

*A maiori
ad minus
disputat.*

em differam. Creditis enim, quod
 possem differre, si velim: sed rogo
 magis, ut citius absoluar, & profici-
 scens videam illum decorum & mise-
 ricordem, qui pro operibus & labo-
 ribus, quibus desudavi, nimis libe-
 ralis Dominus, præmium represen-
 tabit. Hæc cum dixisset, receperunt
 se omnes ad tenebrosam domum.
 Et dixit Thomas in carcere consti-
 tutus: Domine Iesu, qui pro nobis
 plurimum pertulisti, claudantur ia-
 nuæ istæ, sicut clausæ fuerunt, & signa-
 cula istidem foribus reformentur. Reli-
 ctis igitur alijs, perrexit Apostolus ut
 se includeret. Fœminæ autem non po-
 terant à lachrymis se temperare quæ
 sciebant, quod Mesdeus non abstine-
 ret ab eius nece. Interea cum venisset
 Apostolus, inuenit custodes concer-
 tantes inter se, & dicentes: Heu quo-
 modo incidimus in istum magum? Ecce
 aperuit ianuas carceris artibus ma-
 gicis, & omnes voluit secum educere.
 Unde ne magicis carminibus elabatur
 & ceteri cum eo, renunciemus Regi,
 simul de vxore eius ac filio. Audie-
 bat hæc Thomas, & quiescebat. Illi
 autem abierunt prima luce ad regem,
 O peten-

*Nota mira-
culum.*

*Vera chari-
tatis signa.*

*Artibus ma-
gicis tribuit
quod diuini-
tus fiebat.*

petentes, vt tolleretur magus ille, & alibi ne clauderetur, eò quòd clausum omne magica potestate reseraret. Secundò nunciabāt, apertas fuisse ianuas carceris, id quæ surgentibus manifestatū sibi. Introisse etiam regis vxorem cum alijs, quæ non recederent ab eo. Quibus auditis, rex signacula mox, quæ imposuerat ianux, requisit, & eodē reperit modo quofuerant antè. Vnde commotus, ad custodes ait, falli eos qui introisse in carcerem, Treptiam & Mygdoniam dicerent, cū signacula remota non essent. At illi se vera intimasse significabant. Mesdeus autē sedens in secretario, sisti sibi iussum Apostolū rogauit, seruus ne an liber esset. Cui Thomas, Seruus sum, ait, vnus & solius, supra quem non habes potestatem. Quæsiuit iterum Mesdeus, cur eò venisset? Respondit denuò Apostolus, vt plures saluaret: & hæc sibi debitum esse, vt per manus Mesdei hinc emigraret. Tum rex, qui esset Dominus eius rogauit, quod illi nomen, & cuius regionis? Ad quæ Thomas: Metus Dominus (inquit) Deus est tuus, Dominus cæli & terræ. Huius tu nomen audire

*Aperta A-
postoli con-
fessio.*

audire non potes: sed id quod datum
 est ei in hoc sæculo, est Iesus Christus.
 Minanti autem regi, quòd ei non pa-
 rēret, cū maleficium eius aboleretur,
 ut tōta India mundaretur, respon-
 dit Thomas: Hæc maleficia mecum
 abibunt: sed hoc scito, quia nec quid
 deerunt. Ex eo igitur cogitabat rex,
 qualiter Thomam occideret. Vereba-
 tur enim populum, quia plurimi etiā
 eminentiorum eius opera admiraban-
 tur, & credebant in Iesum. Astutē er-
 go sibi rex agendum ratus, cum Tho-
 ma ciuitatē armatis septus est egres-
 sus, populo existimante quòd ideo e-
 grederetur, ut Thomas ei aliqua suo-
 rum operum demonstraret. Intende-
 bant igitur in eum, qui putabāt quòd
 aliquid ab eo rex vellet discere, & ille
 regem docere. Sed egressus rex me-
 diam ferè partem miliarij, tradidit
 eum quatuor militibus, adiuncto vi-
 no præstantiore viro iubens, ut du-
 centes eum in montem proximum,
 ibi gladio percuterēt. Rex verò mox
 redijt in ciuitatem, vbi hoc militibus
 imperāssēt. Quod intelligens plebs,
 sequebatur, Thomam eripere vo-
 lens. At milites apprehendant Apo-
 stolum,

*Dolo quod
 virtute non
 potest atten-
 tai rex mor-
 tem Apost.*

*Ducitur ad
 martyrium
 B. Thomas.*

stolum, duo ad dextram, & duo ad sinistrā tenētes. Ille quoque eminentior manum eius tenēs, pariter incedebat. Dicebat autem Apostolus magna, & diuina mysteria in ipso exitu reuelari: Siquidem propterea se duci à quatuor militibus, dicebat, qui ex quatuor coiuisent elementis, ea se quatuor habere principia generationis. Dominum autem IESVM ab vno percussum, quia vnum patrem sciret generatorem suum. Qui vbi venit ad locum passionis, cohortatus cæteros, fidenter seruare Domino Iesu, pietatēque colere: rogauit etiam Zuzanam, vt pretio custodibus dato orandi tēpus sibi impetraret. Cuius data copia, cœpit gratias agere, quod & in saculo gubernatus esset à Christo, & ab eodem vocaretur, illum esse in periculis præfulem, illū in mœrore consolatorem, illū in laboribus adiutorē, illum præuiū sibi huius fuisse itineris, quod in hoc sæculo cucurrisset. Tu (inquit) Domine annuisti mihi, me tuū esse: propter quod nec vxorem accepi, vt tibi totus vacarē, ne templi tui gratiā vel conjugalis copulæ vsus minueret, vel consuetudo decerperet. Diuitiarum

*Exhortatio
ad toleran-
tia supplicia
pro Christo.*

*Graviſſima
S. Thomæ
ante passio-
nem oratio.*

tiarum quoque saecularium cupidū a-
 nimū, caelesti prouisione ac munitio-
 ne reuocasti, docens in pecunijs dis-
 pendia esse, non cōmoda, & ideo com-
 pulisti, vt hic paupertate contentus,
 indeficientē spiritaliū diuitiā ū quæ-
 rerē veritatē, & thesauros in Christo
 absconditos inuestigare: tuisque cō-
 tentus copijs, alias non desiderarem:
 Factus sum igitur pauper, indigens,
 peregrinus ac seruus, in vinculis, in ie-
 iunijs, fame ac siti, in laboribus, in pe-
 riculis, vt confidentia non periret,
 spes non cōfunderetur. Respice igitur
 in me Domine, quia pecuniā tuam nō
 abscondi, sed supra mensam posui, &
 in nummularijs diuisi. Ad mensam
 tuā vocatus veni, nec ab hac reuisendi
 necessitate excusauī, nec iuga bouum,
 aut ducendæ vxoris necessitatem con-
 uiuio tuo prætuli. Ad nuptias sum vo-
 catus, & Albam vestem indui: & expe-
 ctans Dominum à nuptijs reuertē-
 tem, olei non sum oblitus: tota nocte
 domum meam custodiui, à latroni-
 bus expoliatus non sum: calceamenta
 pedibus circundedi, ne diffinirentur,
 vestigia obseruaui, primam & secundā
 & tertiam custodiam, vt vultum tuū

*Ad Euange-
lium allusio.*

viderē, & splendorē tuū, discussa nocte
 perspicerē. Mortuū meū non viuifica-
 uī, nec deficientem repleui, sed magis,
 quē dedisti mihi uinctum castigauī: Et
 captiuū meū occidi, ut quem acceperā
 liberū non alligarē. Opprobriū susce-
 pi in terra, ut in cælo remunerationē
 sperarē. Si igitur detuli fidele seruiti-
 um, adesto Dñe Iesu, ne p̄sentiant me
 latrones, ne aduersus me retia sua mit-
 tant. Cū cūdet famulū tuū gloria tua,
 ut tanta amicitū gratia, aduersaria po-
 testates impedire nō audeant. Nunquā
 illis obediui, cū mihi intercludere
 vellēt transitū: Suis enim occurrūt, &
 eos prodire ultra nō sinūt. Adesto igitur
 Dñe: ut cū pace & gratia trāseam.
 In ueritate dirigas seruū tuum, ad se-
 dē tuam. Dirigas iter meū, & diabolus
 in me non intendat. Excæcentur oculi
 eius lumine tuo. Conticescat os eius
 quā nihil in me dignū suis operibus in-
 uenit, quod loquatur. Hæc precatus, ait
 militibus: Venite, consummate præ-
 ceptum eius qui uos misit. Aduenerūt
 igitur quatuor milites, & lāceis trās-
 uerberauerē eū: atque cecidit B. Apost.
 & mortuus est. Quē cū lachrymis sepe-
 lierunt fratres in sepulchro regio, in
 quo reges priores sepulti sunt: precio-

*Imploreat
 auxiliū Dei.*

*Quiescens ob-
 dormit in
 Domino.*

sis & plurimis amictū odoribus atque
 indumētis. Apparuit autē confestim Si- *Sepultura*
 tori & Zuzani, q̄ recusabant in urbem *S. Apostoli.*
 ire, & tota die ad sepulchrū sedebant,
 atq; illis dixit: Quid sedetis custodien-
 tes me? Nō hic sum. ascēdi enim, & re-
 cepi omnia q̄ speravi. Surgētes itaq; dis-
 cedite hinc, breui enim tēpore & vos
 mecū colligā. Cūm hęc fierēt circa A-
 postolū, interea Treptia regina, & My-
 gdonia deductę à Meldeo & Charisio
 affligebātur. sed tñ voluntati eorū non
 acquiescebant. Quib; se Apostolus de-
 monstravit, dicēs: Nolite errare, quia *Appare &*
 Dñs Iesus citò vobis adiumentū dabit. *consolans*
 Itaq; Meldeus & Charisius cū animos *bonos.*
 vxorū suarū expugnare non possent, *Terret impi-*
 dimiserūt eas proprię voluntati. Fie- *pios.*
 bat autē cōgregatio fratrū in multa ex-
 ultatiōe atq; lætitia. Eratq; presbyter
 Siforus, & Zuzanes diaconus, suntque
 ordinati iam tū à S. Apostolo, cūm in
 montē moriturus ascendisset. Atq; hi
 potiebantur frequentibus adiumentis
 Dñi, & fidei incrementa quotidie præce-
 debāt. Quib; addidit Dñs hęc gratiam,
 vt cū Meldei filius correptus esset à de-
 monio, nec quisq̄ qui eū sanaret, pos-
 set inueniri, successit huiusmodi Mel-
 deo sentētia, vt diceret: Vado, & ape-

*Reliquiarū
sanctorum
virtus.*

*De reliquijs
sanctorum.*

*Miracula ex
reliquijs san-
ctorum ex-
citata.*

rio sepulchrum, & tollens ossa de corpore Apostoli, suspendam filio meo, & curabitur. Ascendebat igitur secundum cogitationes Mesdeus ad montem, & reuelavit ei se Thomas, dicens: In viuentes non credidisti, & in mortuos credis? Sed ne timeas, miserebitur & tui Dominus Iesus, & exhibebit tibi viscera misericordiae suae, propter bonitatem suam. Verum ubi ascendit Mesdeus: reurato sepulchro, ossa inuenire non potuit: quia iam pridem reliquias sanctas quidam de fratribus rapuerant, & in vrbe Edessa sepelierant. Ea tamen quaecunque rex in sepulchro reperit, humi vel stercoris, supra quae iacuerant reliquiae Apostoli, auferens Mesdeus, & alligans filio suo, ait: Credo tibi Christe nunc, quia recessit à me ille, qui hominum turbat affectus, ne ad te visendum summa properatione contendam. Itaque ubi suspendit illa puero, statim sanatus est ex illa hora: & factum est gaudium magnum inter fratres, super conuersione regis ad regem caelestem Christum Iesum, cui honor & gloria, in perpetua saecula,
Amen.

LIBER